

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

**תר"מ 12/25
תר"מ 15/25
תר"מ 20/25
תר"מ 41/25**

**בעניין: סיעת התעוררות במועצת
עיריית ירושלים**

העותרת

נגד

**1. משה ליאון
2. עיריית ירושלים**

המשיבים

**ב"כ העותרת: עו"ד ד"ר מתן גוטמן; עו"ד אריאל מרנס
ב"כ המשיבים: עו"ד גיא בוסני**

החלטה

1. עניינה של החלטה זו בארבע עתירות שהעותרת הגישה נגד המשיבים, ראש עיריית ירושלים ועיריית ירושלים – תר"מ 12/25, תר"מ 15/25, תר"מ 20/25 ותר"מ 41/25. הדיון בעתירות אוחד כפי שיפורט להלן. עניינן של העתירות בפרסומים שונים שנעשו על ידי המשיבים ואשר לטענת העותרת מהווים תעמולת בחירות לטובת המשיב, שנעשתה באמצעים הכספיים של המשיבה, וזאת בניגוד לקבוע בסעיף 2א' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959 (להלן: "החוק").

2. בעתירה הראשונה שהוגשה ביום 13.2.22 (תר"מ 12/25), העותרת טוענת כי אצל המשיבה נהגת מדיניות עקבית של תעמולה לטובת ראש העירייה, מר משה ליאון, הנעשית ממקורותיה הכספיים של העירייה, תוך פרסום והאדרת שמו של ראש העירייה וסגניו. על פי הטענה, המשיבה נהגת להוסיף את שמו של מר ליאון ולעיתים גם את תמונתו, לפרסומים רבים שמוצאים על ידה. לטענת העותרת, מדובר במדיניות מכוונת של תעמולה לטובת המשיב, תוך שהמשיבה נאחזת בנוהל

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

משפטי שגובש על ידה, ואשר לטענת העותרת מנוגד להוראות החוק, הפסיקה, חוזרי מנכ"ל משרד הפנים, ואף לנוהל שהוצא על ידי המשיבה עצמה.

3. בתמיכה לטענות המועלות על ידה בעתירה זו, העותרת מפנה למגוון רחב של פרסומים שנעשו על ידי העירייה ובמימונה, ואשר לטענת העותרת פורסמו בניגוד להוראות סעיף 2א' לחוק. העותרת מפנה ל-7 סוגי פרסומים:

- א. פרסומים של המשיבה בדבר פעילויות ואירועים עירוניים, שנעשו בברכת המשיב, ולעיתים ביחד עם גורמים שונים מהעירייה;
- ב. סרטונים מבוזזים "בכיכובו", כלשון העותרת, של המשיב;
- ג. מתנות, משחקים, ועלוני שונים שעליהם מופיע שמו של המשיב;
- ד. חוברות הישגים והצלחות המופצות לתושבי השכונות בהן מופיעות תמונות של המשיב וברכות מטעמו;
- ה. פרסומים הנעשים תוך שימוש במערכת המסרוני העירונית ובערוץ הטלגרם העירוני, הנחתמים על ידי המשיב לעיתים תוך שימוש בתמונתו;
- ו. פרסום שמו של המשיב על שילוט חוצות וברכות מטעמו;
- ז. פרסומים הנעשים תוך עירוב תכנים בין דף הפייסבוק האישי של המשיב לבין דף הפייסבוק של המשיבה, כאשר לפי הטענה המשיב עושה שימוש בתכנים של המשיבה גם בדף הפייסבוק האישי שלו. העותרת טוענת כי היא חוששת שהעמוד האישי של המשיב מתחזק על ידי הגורמים אשר מתחזקים את עמוד הפייסבוק של המשיבה.

4. בעתירה **השנייה** שהוגשה ביום 3.3.22 (תר"מ 15/25), העותרת עתרה באופן דחוף נגד הכוונה להוציא חוברת הישגים נוספת שבה מפורטים הישגי העירייה תוך ייחוסם למשיב במפורש או במשתמע. המבקשת הסבירה כי החוברת מושא עתירה זו מיועדת לקהל הכללי, וזאת בהמשך לחוברות קודמות שעניינן נכלל בעתירה הראשונה, שהיו מיועדות לבני המגזר החרדי ואשר כבר הופצו. העותרת עתרה בעתירתה למתן צו מניעה שיאסור את המשך ההפקה, ההדפסה וההפצה של החוברת החדשה. כן התבקש איחוד הדיון בעתירה עם תר"מ 12/25.

5. בדיון שהתקיים לפניי בבקשת העותרת למתן סעדים זמניים בעניין החוברת החדשה, הוצהר על ידי המשיבים שהחוברת עדיין לא הופקה ולא הופצה, תוך שנאמר כי הכנת החוברת תעבור בחינה של היועץ המשפטי של המשיבה טרם הפצתה לציבור. היות וכך קבעתי כי **"יש להניח ולקוות כי החוברת תעלה בקנה**

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

- אחד עם הוראות הדין", ומשכך לא מצאתי להורות על עיכוב העבודה על החוברת ועל עיכוב פרסומה. כן הוריתי על איחוד הדיון בעתירה עם תר"מ 12/25 כפי שהתבקש.
6. בעתירה **השלישית** שהעותרת הגישה למזכירות ועדת הבחירות ערב חג הפסח, העותרת עתרה באופן דחוף נגד פרסום של העירייה בעיתון "המבשר" (תר"מ 20/25). על פי הטענה, בעיתון שהופץ ערב החג הופיע פרסום מטעם המשיבה בדבר תנופת הבנייה בעיר. לטענת העותרת, בפרסום מופיעה תמונתו של המשיב לצד דברי ברכה וחתימה שלו. לטענת העותרת, מדובר בפרסום שנעשה בניגוד להוראת סעיף 2א' לחוק. העותרת ביקשה **"באופן בהול צו מניעה ארעי שימנע את המשך הפצת גיליון התעמולה ומכירה שלו לפני חג הפסח ובמהלכו"**. כן התבקש איחוד הדיון בעתירה עם תר"מ 12/25.
7. העתירה נשלחה לתיבת הדוא"ל של מזכירות ועדת הבחירות בערב החג, ואולם היא נצפתה רק לאחר החג. בנסיבות אלה תשובת המשיבים התבקשה רק לאחר החג.
8. בהסכמת המשיבים הדיון בשלוש העתירות אוחד, וביום 11.8.22 התקיים בהן דיון במעמד הצדדים. במהלך הדיון השאלות מושא העתירות התבררו והתלבנו, ונראה היה שיש עניינים הכלולים בעתירות שהמשיבים מסכימים להם. על מנת שעמדות הצדדים תהיינה ברורות, קבעתי שעל המשיבים להגיש מסמך המסכם את עמדתם ביחס לשלוש העתירות, תוך שניתנה לעותרת אפשרות להשיב למסמך המסכם שיוגש על ידי המשיבים.
9. בהתאם לכך, המשיבים הגישו ביום 19.10.22 מסמך הנושא את הכותרת **"מסמך מסכם מטעם המשיבים"**. העותרת הגישה ביום 25.11.22 מסמך הנושא את הכותרת **"עמדה מסכמת מטעם העותרת"**.
10. ביום 13.10.22, היינו ימים ספורים לפני שהמשיבים הגישו את המסמך המסכם מטעמם, העותרת הגישה את העתירה **הרביעית**, תר"מ 41/25. עתירה זו הוגשה נגד המשיבה ונגד המשיב וסגנו, מר צביקה כהן. במסגרת העתירה התבקש מתן צו מניעה מידי במעמד צד אחד, שיאסור על חלוקת 110,000 שקיות ממתקים בבתי הכנסת, שעליהן מופיעים שמו של ראש העיר וסגנו, בצירוף סמל העירייה. השקיות מומנו מכספי המשיבה וחלוקתם נקבעה לחג שמחת תורה.
11. העותרת טענה בעתירתה, כי הפצת המתנות מהווה הפרה של הצהרת ב"כ המשיבים שניתנה במהלך הדיון שהתקיים ביום 11.8.22. העותרת הוסיפה וטענה, כי המשיבים ממשיכים לפרסם פרסומים בניגוד לקבוע בדיון ואף בניגוד להצהרות בא

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

כוחם. במסגרת העתירה העותרת הפנתה לפרסום שנעשה בחודש ספטמבר 2022 על אודות כנס, כשהפרסום נעשה בברכת ראש העירייה וסגניתו, הגב' חגית משה. לטענת העותרת, בעקבות פנייה שלה הפרסום הוסר, אך זאת רק לאחר שהוא כבר הופץ בשלושה עיתונים ובשלושה אתרי אינטרנט.

12. בהחלטה מיום 14.10.22 דחיתי את הבקשה למתן סעד זמני לנוכח סד הזמנים הקצר שבו העתירה הוגשה, דבר שלא נתן אפשרות לקיים דיון מעמיק בשאלות שהעתירה מציפה, וכן בשים לב לכך שהשקיות כבר הופצו לחלוקה ועל כן משמעות מתן צו המניעה הייתה השחתה של מזון, וכיוון שנראה כי היה באפשרותה של העותרת לדעת על החלוקה המתוכננת מבעוד מועד. הוריתי על איחוד הדיון בעתירה זו עם העתירות הקודמות, וקבעתי כי המחלוקת שבין הצדדים תוכרע במסגרת פסק הדין שיינתן בעתירות.

13. יש לציין, כי במהלך ההתדיינות העותרת הגישה מספר בקשות להשלמת מסמכים. במסגרת הבקשות העותרת צירפה פרסומים נוספים שפורסמו על ידי המשיבה במהלך הזמן, ואשר לטענת העותרת יש בהם תעמולת בחירות לטובת המשיב הנעשית בניגוד להוראת סעיף 2א' לחוק. אתייחס לכל הפרסומים באופן מפורט בהמשך, בהקשרים הדרושים לכך.

הדיון בעתירות

14. במסמך המסכם שהוגש על ידי המשיבים נטען על ידם, שהעותרת מציעה פרשנות רדיקלית להוראות החוק והפסיקה, שממנה נגזר איסור קטגורי על ראש עירייה להופיע בכל פרסום מטעם העירייה. המשיבים טוענים, כי מדובר בפרשנות מוטעית, וכי הפסיקה מתווה כללים מנחים מתי מותר לפרסם ומתי אסור. המשיבים טוענים, כי נבחר ציבור "רשאי, יכול, צריך ולעיתים אף חייב לפנות אל תושבי עירו, גם בפרסומת ברדיו בקולו שלו" (ס' 12 לסיכומים).

15. לטענת המשיבים, התכלית העומדת בבסיס ההגבלות שנקבעו בדיון היא איסור על שימוש בכספי ציבור לטובת תעמולת בחירות אסורה "תוך שמירה על עיקרון השוויון מחד גיסא ויישום עקרון חופש הביטוי ועקרון הפומביות מאידך גיסא, בכל הנוגע לתחרות בין מי שמכהן בתפקיד ציבורי לבין מתמודדים אחרים". לטענת המשיבים, על אף מגמת ההחמרה הקיימת בפסיקה מעשיהם מעוגנים בדיון בהתאם למבחנים הנהוגים בפסיקה.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

16. לדברי המשיבים, קיים אצל המשיבה נוהל שעל פיו נבחנים הפרסומים, ובא כוח המשיבים הוא יועץ משפטי חיצוני שבוחן כל פרסום. לטענת המשיבים, נעשה מאמץ אצל המשיבה לעמוד בדרישות הדין, תוך מתן פרשנות בהתאם להלכה והקפדה על כך שהפרסומים נעשים כדיון.
17. במסמך המסכם שהוגש על ידי המשיבים הם מסרו התייחסות לקטגוריות השונות של הפרסומים שבקשר אליהם הוגשו העתירות, כאשר לגבי כל קטגוריה נאמר אם יותר או ייאסר פרסום שמו או דמותו של ראש העירייה. במסמך שהוגש אין התייחסות לפרסומים הספציפיים שבקשר אליהם הוגשו העתירות, אלא התייחסות כללית לקטגוריות השונות של הפרסומים. אביא את עמדת המשיבים ביחס לקטגוריות השונות בהמשך. אציין כבר עתה, שבמסמך המסכם המשיבים מסכימים לחלק מהטענות שמועלות על ידי העותרת בעתירות שהגישה.
18. העותרת טוענת בתשובה לטיעוני המשיבים, כי היא הוכיחה את טענתה שהמשיבה מפעילה "מערכת תעמולה משומנת היטב ובלתי חוקית" להאדרת שמו, דמותו ומיתוגו של המשיב. לטענת העותרת, מערכת זו פועלת בניגוד לקביעות חוזרות ונשנות שניתנו בפסיקה ביחס לשאלה, מה תעמולה שפרסומה נוגד את הוראות סעיף 2א' לחוק. העותרת מפנה לפרשנות הדווקנית המקובלת בפסיקה, והיא טוענת שיש לקבוע כי פעולותיהם של המשיבים מנוגדות להוראות סעיף 2א' לחוק.
19. לדברי העותרת, המשיבים עושים שימוש מאסיבי בשמו, בדמותו ובתמונותיו של המשיב ושל נבחריו ציבור אחרים. לטענתה, אין כמעט פרסום עירוני שבו דמותו, שמו או תמונתו של מר ליאון ונבחריו ציבור אחרים אינו משתרבב אליו. בעמדה המסכמת שהעותרת הגישה, העותרת מסרה התייחסות פרטנית לפרסומים מושאי העתירות. אביא את הדברים במקומם בהמשך.
20. להלן אדון בנפרד בכל קטגוריה של פרסומים, לפי טיבה, תוך מתן התייחסות לעמדות המסכמות שנמסרו על ידי הצדדים.
21. לפני שאפנה לדון בגופם של דברים, אתייחס לטענת המשיבים כי חל שיהוי ביחס לרוב הפרסומים שבקשר אליהם הוגשו העתירות, וכי מדובר ב"מעשה עשוי" ובעתירות תאורטיות. אני סבור כי יש חשיבות לדון בפרסומים מושאי העתירות גם אם הם כבר פורסמו, שכן יש חשיבות לקבוע את המותר והאסור ולו לצורך פרסומים עתידיים. לאחר בחינת הדברים נראה כי טענת העותרת בדבר נוהג הקיים אצל המשיבים לצרף את שמו של המשיב לפרסומים מטעם העירייה, לא נטענה ללא ביסוס. משכך, יש עניין במתן הכרעה על אודות טיבם של הפרסומים שהובאו

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

בעתירות על מנת שהמשיבים יוכלו לכלכל את צעדיהם בפרסומים עתידיים בהתאם להחלטה זו.

22. לכך יש להוסיף, כי יש חשיבות בהכרעה לגופם של הדברים שעה שנכנסנו לשנת בחירות, תקופה שבה מתחייבת הקפדה יתרה על הוראות הדין בעניינים אלה. הבחירות לרשויות המקומיות צפויות להתקיים ביום 31.10.23, היינו בעוד פחות מתשעה חודשים.

דיון והכרעה

23. השאלה שיש להכריע בה היא, האם הפרסומים מושאי העתירות מהווים תעמולת בחירות שנעשתה בניגוד להוראת סעיף 2א' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959. סעיף זה קובע לאמור:

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3), (4) ו-(9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב], או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהוננו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או במטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה, למעט שימוש כמפורט להלן:

(1) שימוש, בתמורה או שלא בתמורה, באולמות ובמקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל לשימוש כאמור;

(2) שימוש בנכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותו של שר, סגן שר או חבר הכנסת, או שהועמדו על ידי הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהגבלות על שימוש בנכסים כאמור שהוטלו לפי כל דין או כללי אתיקה."

24. העירייה היא גוף מבוקר והפרסומים השונים נעשו ממקורותיה הכספיים של העירייה (וזאת מבלי להתייחס בשלב זה לטענה שהועלתה בעניין אחד הפרסומים, ואשר תפורט בהמשך). המחלוקת העיקרית הקיימת בין הצדדים היא ביחס לשאלה, האם הפרסומים מושאי העתירות מהווים 'תעמולת בחירות' שפרסומה מנוגד להוראת סעיף 2א' לחוק.

25. הדבר שיש לעשות הוא, לבחון האם כל פרסום בפני עצמו מהווה תעמולת בחירות לטובת המשיב אשר פרסומו מנוגד להוראת סעיף 2א' לחוק. המבחן שהתפתח בפסיקה לעניין זה הוא מבחן האפקט הדומיננטי. על פי מבחן זה, ביטוי יהיה בגדר תעמולת בחירות אם הוא "ביטוי שהאפקט הדומיננטי שלו הוא בהשפעתו על הבוחר ושאינו לו אפקט דומיננטי אחר, כגון אפקט אמנותי. על כן, שידור שיש לו

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

ערך חדשותי, אין לראות בו תעמולת בחירות, שכן ערכו הדומיננטי אינו בהשפעה על הבוחר, אלא במסירת מידע חדשותי לכול...” (דברי כב' השופט א' ברק, בבג"צ 869/92 זוילי נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-13, עמ' 709 (2.4.92)).

26. לצורך בחינת שאלת האפקט הדומיננטי נקבעו בפסיקה מבחני עזר. מבחנים אלה שוכללו בפסיקה עם השנים. כיום מבחני המשנה הרלוונטיים הם: מועד הפרסום וקרבתו למועד הבחירות; מי יוזם את הפרסום; האם הפרסום הוא פרסום ייחודי וחד פעמי או שמא מדובר בפרסום שגרתי של הרשות; האם יש תכלית אחרת העומדת בבסיס הפרסום ושאינה בעל היבט תעמולתי, והאם התכלית מתממשת; זהות המפרסם, ואם יש בפרסום לכרוך בין הישגי הרשות לבין נבחר ציבור מכהן; היקף הפרסום או עלותו, והאם מדובר בחריגה מעלויות לפרסומים מסוג זה אצל הרשות; מבחן נוסף שנקבע הוא, דיוקו ואמינותו של הפרסום (ר' למשל, ער"מ 11/21 גלאם נ' סוויסה (17.12.19)).

27. בהחלטות שניתנו ביחס לסוגיה שלפנינו נקבע לא אחת, כי ביישום המבחנים על נסיבות כל עניין ועניין יש לנקוט בגישה מחמירה. נקבע, שכאשר יש ספק אם הפרסום מותר - אין להתיר את הפרסום. לאחרונה עמד כב' השופט י' עמית, יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-25, על הגישה הפרשנית האמורה:

”ביישום מבחני משנה אלו, וברקע התכליות המהותיות העומדות בבסיס ההגבלה על שימוש במשאבי ציבור בקשר עם תעמולת בחירות, ראוי לנקוט גישה פרשנית מחמירה שתצמצם עד כמה שניתן את האפשרות לעשות שימוש בנכסים ומשאבים ציבוריים לצרכי תעמולה...”

במקרים גבוליים יש לבכר את הקביעה שתגביל את האפשרות של מועמדים לעשות שימוש בנכסיה הציבוריים של הרשות לשם הצגה בפני הציבור של פרסומים הנחזים כתעמולה אישית” (ער"מ 2/25 עיריית טירת הכרמל נ' כהן (3.10.22)).

28. כב' השופט עמית עמד גם על חשיבותה של הגישה הפרשנית המחמירה. הוא הבהיר, כי הגישה המחמירה נדרשת לנוכח האפשרות שנבחרי ציבור מכהנים יעשו שימוש לרעה במשאבי ציבור לצורך קידום עניינם האישי. כב' השופט עמית הפנה לדברי כב' השופט מלצר, שעמד בעבר על חשיבות הגישה המחמירה וקבע כי **”הנחת המוצא היא כי בהיעדר טעם ציבורי ראוי להכללת שמו – הרי שהיבט התעמולתי**

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

יגבר, ושאלת עיתוי הפרסום לא תהא בעלת משמעות מכרעת" (ער"מ 11/21 לעיל, ס' 39).

29. ציינתי כי יש לבחון כל פרסום בפני עצמו ולקבוע האם הוא מותר או אסור. ואולם הבחינה אינה מתמצית רק בכך. שכן אפשר שפרסום פלוני - כשמדובר בפרסום אחד ויחיד - יהיה פרסום מותר, ואולם כאשר אותו פרסום נעשה בהזדמנויות רבות ושונות, הפרסום יהפוך לאסור. מדובר בסוג עניינים שבו **"הכמות עושה את האיכות"**. במסגרת העתירות שהעותרת הגישה היא הציגה עשרות רבות של פרסומים שנעשו על ידי המשיבים במהלך כהונתו של המשיב, ואשר בהם מופיעים שמו ו/או תמונותיו של המשיב. לריבוי הפרסומים יש משקל בפני עצמו.

30. עניין נוסף שיש לעמוד עליו הוא, שמהחלטות שניתנו בסוגיה זו וממהות הסוגיה עולה, שלא תמיד ניתן לקבוע מבחנים ברורים שיגדירו בצורה חד-משמעית את המותר והאסור. משכך, במקרים רבים אין טוב מלהשתמש ב"שכל הישר". ובעניין זה כב' השופט אי' רובינשטיין כתב באחת מהחלטותיו ש"גם השכל הישר הוא חבר במועדון" (תר"מ 21/19 עו"ד גרוס נ' יהוד בן חמו (9.1.13)). אכן כך הוא הדבר, וראוי כי הרשויות, ראשיהן, ויועציהם המשפטיים והאחרים יבחנו את הדברים גם בהתאם למבחן זה.

31. אעבור עתה לדון בקטגוריות השונות של הפרסומים מושאי העתירות. אדרש לכל קטגוריה בנפרד, לפי טיבה ומהותה.

פרסומים הנעשים "בהזמנת" או "בברכת" ראש העירייה:

32. לעתירה הראשונה שהעותרת הגישה היא צירפה העתקים של מודעות שונות שהמשיבים פרסמו על אודות אירועים שונים הנעשים בארגון העירייה או בהשתתפותה. מדובר בפרסומים לאירועים שונים שעליהם נכתב כי האירוע הוא **"בברכת ראש העיר, משה ליאון"** או **"ראש העיר משה ליאון מזמין אתכם..."**, וכדומה. לעיתים מצורף שמו של נבחר ציבור נוסף או גורם אחר המכהן בתפקיד בעירייה. העותרת צירפה 59 פרסומים שנעשו במשך השנים ואשר עליהם נכתב **"בברכת ראש העיר"**. ב-4 פרסומים נכתב שראש העירייה מזמין את הציבור לקחת חלק באירועים.

33. כך לדוגמה, העותרת צירפה פרסום על אודות אירועי "קיץ בספרא" שנערך בחודש אוגוסט 2020, שבו מפורט לוח המופעים הצפויים בכיכר ספרא ופרטי האירוע

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

ואופן רכישת הכרטיסים. על גבי הפרסום נכתב גם: **"הופעות חיות בכיכר ספרא בברכת ראש העיר, משה ליאון"**. דוגמה נוספת היא פרסום על אודות אירוע שנערך בחודש דצמבר 2020: **"חורף בטבע עירוני תצפית כוכבים"**. מתחת לשם האירוע נכתב: **"בברכת משה ליאון ראש העיר ירושלים וחגית משה סגנית ראש העיר, מחזיקת תיק משפחות צעירות"**. עוד דוגמה היא מודעה בדבר אירוע שנערך בחודש אוגוסט 2021 שבו הציבור הוזמן לקחת חלק באירועי סליחות. הפרסום נושא עליו את הכיתוב: **"בברכת ראש העיר משה ליאון ומ"מ סגן ראש העיר הרב צביקה כהן"**.

34. בסעיף 23(א) למסמך המסכם שהוגש על ידי ב"כ המשיבים נכתב ביחס לקטגוריה זו כך:

**"המשיבים לא יתירו ולא יאשרו, פרסומים בהם ראש העיר
"מזמין" את הקהל להשתתף;**

**חריג לכלל: יהיו מקרים בהם ניתן יהיה להשתמש בביטוי זה,
בפרסום מטעם המשיבים, אולם רק במקרים חריגים, שאמת נכון
הדבר, למשל ראש העיר המזמין את הציבור להתארח בסוכתו או
בסוכת העירייה;**

**נשוב ונדגיש, עסקינן במקרים חריגים שככל שיתרחשו יחייבו
אישור מראש של יועמ"ש העירייה"**.

35. ובסעיף 23(ב) רישא למסמך המסכם המשיבים כותבים:

**"המשיבים לא יתירו ולא יאשרו, אירועים "בברכת" ראש העיר
או "בברכת" אחד מחברי המועצה"**.

36. על דרך הכלל יש לומר, שפרסומים מסוג זה מהווים תעמולת בחירות, ועל כן כאשר הם נעשים במימון העירייה - הם אסורים. נראה כי הקטגוריה הנדונה, גם כשהיא עומדת בפני עצמה ללא קטגוריות נוספות, מהווה דוגמה לכך ש**"הכמות עושה את האיכות"**. אין מדובר בפרסום אחד או שניים, אלא בעשרות רבות של פרסומים.

37. לגופו של עניין – הבאתי את עמדת המשיבים ביחס לפרסומים מסוג זה, ועמדה זו מניחה את הדעת.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

אירועים המתקיימים בנוכחות ראש העירייה

38. העותרת צירפה לעתירתה 22 מודעות שעניינן פרסומים על אודות אירועים שונים של המשיבה, כשעליהם נכתב כי הם "במעמד ראש העיר, משה ליאון" וכדומה. לעיתים צורף גם שמו של נבחר ציבור נוסף לצד שמו של המשיב. העותרת טוענת כי המשיבה מנצלת את העובדה שקיימת מדיניות מקלה יותר ביחס לפרסומים לגבי אירועים בהשתתפות נבחר ציבור, על מנת להמשיך ולפרסם את שמו של המשיב בפרסומים מטעמה. העותרת טוענת, כי המשיבה מכניסה את שמו של ראש העיר גם לאירועים שאליהם הוא לא מגיע, וזאת במטרה להמשיך ולהפיץ את שמו של המשיב בפרסומיה. משכך, העותרת מבקשת מתן סעד שיאסור על המשיבה לפרסם שם או תמונה של נבחר ציבור בפרסומים עירוניים תוך הותרת חריג מצומצם ביותר.

39. העותרת מפנה בהקשר זה ליומן הפומבי של המשיב, שממנו עולה לטענתה, כי יש פער בין אירועים שמפורסמים בהשתתפות המשיב לבין אירועים הכתובים ביומן שלו. בעניין זה העותרת מפנה לשני אירועים מהשנה האחרונה שביחס אליהם נכתב כי הם יהיו במעמד ראש העיר, ואולם לדברי העותרת הם לא נכתבו ביומן. האירוע האחד הוא קונצרט אנדלוסי שהתקיים ביום 14.6.22 ופורסם לגביו כי יתקיים "במעמד ראש העיר, משה ליאון". לטענת העותרת, ביומן הפומבי של המשיב אין אזכור לאירוע זה. כך גם על פי הטענה ביחס לפרסום בדבר אירועים של תפילות בימים 18-20.4.22. לטענת העותרת, בפרסום נכתב כי האירועים יתקיימו "במעמד ראש העיר ירושלים, משה ליאון", ואולם בפועל האירועים לא מופיעים ביומנו של המשיב (נספח 1 לתשובה המסכמת מטעם העותרת).

40. המשיבים טוענים בסעיף 23(ד) למסמך המסכם שהוגש על ידם, כי "יותר פרסום אירוע בו משתתף נבחר הציבור". אשר לאירועים שבהם ראש העירייה צפוי לשאת דברים, כותבים המשיבים בסעיף 23(ב) כך:

"...אם נבחר הציבור מופיע באירוע, למשל קבלת פנים ליום ירושלים, ובנוהל העבודה הרגיל והמקובל לאירוע מסוג זה, הוא נוכח ואמור לשאת דברי ברכה בפתחתו, הדבר יאושר;

לדוגמה, פתיחת פסטיבל; חג הקורבן; נובי-גוד...; הגעה של נבחר ציבור לטקס סיום כיתות יב'; אירוע של תנועת נוער; אירוע אחר שיוזמת העירייה, נבחר הציבור יהא רשאי לברך;

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

**בפרסום לאירוע ייכתב: "דברי ברכה" או "דברי תודה" או "יישא
דברים בשם העירייה".**

41. עמדת המשיבים מניחה את הדעת. בבואנו לבחון מהו האפקט הדומיננטי של פרסומים אלה, לא ניתן לומר שהאפקט הדומיננטי של פרסום על אודות אירועים שבהם ראש העירייה עתיד להשתתף הוא בגדר תעמולת בחירות. בשים לב לכך שיש להשתתפותו של ראש העירייה באירוע מסוים ערך לתושבים, יש עניין בפרסום על אודות ההשתתפות הצפויה שלו באירוע.

סרטונים יזומים בהשתתפות ראש העירייה

42. במסגרת העתירה הראשונה שהעותרת הגישה היא מלינה על שלושה סרטונים שהופקו על ידי המשיבה ומכספה, ואשר בהם המשיב השתתף:

האחד, סרטון בשם "ליל הסדר מירושלים – צפו בהפקת הענק: גדולי הזמר בליל הסדר של משה ליאון";

השני, סרטון ששמו "סוכות מירושלים – ושמחת בחגך: ענקי הזמר המזרחי והחסידי בסוכתו של ראש העיר משה ליאון";

והשלישי, סרטון פרסומת למרתון ירושלים שנערך בשנת 2021. הסרטון פורסם גם לקראת המרתון שנערך בירושלים בשנת 2022.

לדברי העותרת, בהתאם לתשובות שנמסרו לה על ידי המשיבה, עלות הפקת הסרטונים היא 610,000 ₪, לצד עלויות קידום לא ידועות.

43. בסרטון האחד שהופק על ידי המשיבה לכבוד חג הפסח, המשיב נראה יושב במרכז שולחן סדר כשהוא מוקף בזמרים מהמגזר החרדי. הזמרים שרים לאורך הסרטון ועם המשיב. אורכו של הסרטון 11:37 דקות, והמצלמה עוברת על פניו של המשיב מעת לעת ולעיתים מתמקדת בו.

44. הסרטון השני שהופק על ידי המשיבה לכבוד חג הסוכות, נערך במתכונת דומה. שהמשיב יושב באמצע שורת מושבים בסוכה ומצדיו זמרים שרים. אורכו של הסרטון 11:21 דקות, והמשיב תופס בו חלק מרכזי בדומה לסרטון לחג הפסח. בשני הסרטונים ניתן להבחין במשיב בקלות גם מבלי שהמצלמה תתמקד בו.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

45. הסרטון השלישי הוא סרטון פרסומת למרתון ירושלים שנת 2021, והמשיב מופיע בו לאורכו כדמות המרכזית. המשיב נראה מתמתח לקראת ריצה ויוצא לרוץ ברחובות העיר ירושלים. במהלך הריצה פונות אל המשיב דמויות שונות ומעודדות אותו או נותנות לו עצות. לקראת סוף הסרטון המשיב פונה למצלמה ואומר **"השנה, אני אגשים את החלום. ואתם?"** וממשיך בריצה.

46. כפי שצוין, בסרטון נעשה שימוש מחודש לקראת מרתון 2022. בעקבות כך העותרת הגישה בקשה דחופה למתן צו מניעה שיורה על הפסקת כל שימוש בסרטון. בדיון שהתקיים לפניי ביום 22.3.22 הצדדים הגיעו להסכמות שייתרו את הצורך במתן החלטה בבקשה למתן סעד זמני.

47. עמדת המשיבים ביחס לסרטונים הובאה בסעיף 23(י') למסמך המסכם שהוגש על ידם, וכך נכתב בו:

"סרטונים (גם ברדיו) בהשתתפות ראש העיר: הכלל הוא, כי ראש העיר רשאי להשתתף בסרטונים כאמור;

יתר על כן, במקרה חירום, חלה חובה שראש העיר הוא זה שיוביל את הסרטון או את הפרסום ברדיו הקורא לתושבים לבצע פעולות ו/או להימנע מביצוע פעולות (למשל במקרה של מזג אוויר קיצוני, או ביקור של אישיות מאובטחת בעיר);

זאת ועוד, פניה של ראש העיר בסרטון או ברדיו לקבוצה מוגדרת מטעמי אותה קבוצה (למשל ולא רק: ליטאים, חסידיים, נוצרים, מוסלמים), בעניינים שאינם תעמולת בחירות יותרו, לאחר בחינתם;

יובהר, כי כל סרטון או פרסום ברדיו ייבחן טרם אישור על ידי היועצים המשפטיים, בכפוף לכללים שהוזכרו בסעיף 19 לעיל."

48. ועדת הבחירות נדרשה בעבר להכרעות ביחס לסרטונים בעלי אופי דומה. בהחלטה שניתנה בענייניו של ראש עיריית רעננה, המופיע בסרטון הדומה במידת מה לסרטון המרתון שבו השתתף המשיב, נקבע כי הסרטון מהווה תעמולה הנוגדת את הוראת סעיף 2א' לחוק (תר"מ 3/25 **סיעת מרצ נ' ברוידא ואח'** (1.12.21)). כן נקבע, שאין מקום לעשות שימוש בראש העיר כפרזנטור של מסע פרסום של העירייה. כבי

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

השופטת ח' קיציס התייחסה בהחלטתה לכללים הנהוגים בעניינם של נבחרי ציבור במקרים מעין אלו. וכך היא כתבה:

"אין איסור שהמשיב ימשיך בתקשורת ישירה ובלתי אמצעית עם תושבי העיר ואולם הוא אינו רשאי לעשות שימוש במשאבי העיריה לצורך כך. הכלל הוא שלצורך איזכור שמו של ראש הרשות ותוארו או שמו של גורם פוליטי אחר על הרשות להצביע על טעם ציבורי ראוי לכך ובהעדרו המסקנה היא שמדובר בתעמולה אסורה" (ס' 22 להחלטה).

49. בענייננו לא ניתן לומר שהמשיבים הצביעו על טעמים שיש בהם להצדיק את העובדה שהמשיב מופיע כדמות מרכזית בסרטונים מושאי העתירה. לא ניתן טעם קונקרטי או הסבר שמתייחס ספציפית לסרטונים. עמדת המשיבים לא מתיישבת עם הוראות הדין והפסיקה, שדורשות קיומו של "טעם ציבורי ראוי" להכללת נבחר הציבור בסרטון. הדבר אמור ביתר שאת כשהמשיב מופיע כדמות מרכזית בשלושת הסרטונים מושאי העתירה, וכי מדובר בסרטונים יזומים שאינם מתעדים אירוע כלשהו שאירע, ואשר המשיבה הפיקה בעלות כספית לא מבוטלת.

50. לכך יש להוסיף, שנראה כי יש ממש בטענת העותרת שבעניין זה עמדת המשיבים כפי שהובאה במסמך המסכם מנוגדת אף להוראות הנוהל החדש שהמשיבה עצמה הוציאה תחת ידה. כך, בסעיף 79(ד) לנוהל נכתב כי "**ככלל, סרטון מבויס המתמקד בנבחר הציבור ואין בו דיווח אינפורמטיבי על פעילות הרשות יאסר לפרסום**". וכן, בסעיף 79(ז) יש הפנייה להחלטת כב' הש' קיציס בעניין ראש עיריית רעננה, ונכתב כי "**אין לעשות שימוש בנבחר ציבור כפרזנטור לאירוע ספורט, בסרטון המאדיר את שמו של ראש הרשות ומדגיש את כושרו הגופני ומחמאות אישיות הניתנות לו במהלך הסרטון**".

51. סיכומה של נקודה זו הוא, שאני קובע כי שלושת הסרטונים מהווים תעמולת בחירות שנעשתה בניגוד לסעיף 2א' לחוק, ועל כן על המשיבה להסיר אותם מכל אמצעי הפרסום שברשותה ולא לעשות בהם שימוש.

פרסומים על שלטי חוצות

52. במסגרת העתירה הראשונה שהעותרת הגישה היא הציגה שבעה פרסומים של שלטי חוצות שבהם מופיעים איחולים לשנה טובה או לרגל פתיחת שנת הלימודים (נספח

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

9 לעתירה). השלטים נחתמו בשמו ובתוארו של המשיב, לעיתים גם בשם הנהלת העיר וכדומה. במסגרת בקשה שהעותרת הגישה בחודש דצמבר 2022, היא צירפה צילומים של שלטים נוספים מסוג זה שנתלו לקראת פתיחת שנת הלימודים בחודש ספטמבר 2022, ואשר עדיין לא הוסרו למרות שחלפו מספר חודשים מאז שנפתחה שנת הלימודים.

53. בסעיף 23(ז) למסמך המסכם שהוגש על ידי המשיבים נכתב בעניין זה כך :

“פרסום ספציפי ולתקופה קצרה יהא מותר: למשל ולא רק: פתיחת שנת הלימודים; פתיחת שנה אקדמית; ברכה לרגל ראש השנה ומועדי ישראל וכן חגים נוצרים ומוסלמים; יובהר לעניין זה, כי פתיחתו של כביש או מרכז פיס, לא תכלול את שמו או תמונתו של נבחר הציבור”.

54. הבעייתיות אשר יכולה להיווצר מעמדת המשיבים היא כפולה :

ראשית, גם אם ניתן לראות בחיוב את ברכתו של ראש העירייה ל"אירוע ספציפי", כזה או אחר, הרי שאם ראש העירייה יקפיד לברך את תושבי עירו בכל חג ומועד ובכל הזדמנות ראויה, ייווצר מצב שבו **"הכמות עושה את האיכות"**. ברכה אחת ל"אירוע ספציפי" מותרת. ואולם ברכות רבות לאירועים ספציפיים רבים, עלולה להיות בעייתית.

ושנית, בעוד שעמדת המשיבים היא שיש להתיר פרסום ספציפי **"ולתקופה קצרה"**, הרי שבבקשה שהעותרת הגישה בחודש דצמבר 2022 נכתב, כי **"בכל מוסדות החינוך ברחבי העיר ירושלים עדיין מפוזרים מאז חודש ספטמבר האחרון שלטי ברכה עם שמו של מר ליאון – ניתן רק לדמיין את עלותו של קמפיין חוצות שכזה הפרוס בכל רחבי ירושלים, והנה העירייה ממשיכה מידי יום להעניק "מתנה" זו למר ליאון ומותירה את השלטים בכל רחבי מוסדות החינוך בעיר"**.

55. העולה מדברים אלה הוא, שעל דרך הכלל יש לקבוע שאין להוסיף את שמו של ראש העירייה בשלטי חוצות, בוודאי שלא בשנת בחירות. אין מניעה שהעירייה תברך את תושביה, ואולם אין להוסיף לברכה את שמו של ראש העירייה, כפי שלמשל נעשה בשלטי החוצות שנתלו במוסדות חינוך בעיר לקראת שנת הלימודים תשפ"ג, ואשר בהם נכתב: **"תשפ"ג – שנת לימודים מוצלחת – שלכם משה ליאון ראש העיר ירושלים"**.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

56. במידה והשלטים עדיין קיימים, על המשיבים לדאוג להסירם בהקדם.

חברות "הישגים" שכונתיות

57. לעתירה צורפו העתקים של חוברות הנושאות את השם: **"סיפור ירושלמי מהפכה ירושלמית בהתהוות"**. החוברות נערכו על ידי המשיבים לשם הפצתן לתושבי השכונות החרדיות בירושלים: רמות, רמת שלמה, הר-נוף, בית וגן וקריית היובל. בסך הכול הופקו 24,500 עותקים מהחוברות, ועלות הפקתן, הדפסתן והפצתן עמדה על סכום כולל של כ-216,000 ₪ (רי' נספחים 7א ו-7ב לעתירה).

58. אביא כדוגמא חוברת שנערכה לשם הפצתה לתושבי שכונת רמות. בעמוד הראשון של החוברת מופיעה איגרת של המשיב המופנית אל תושבי העיר, ובראש האיגרת מופיעה תמונתו של המשיב. לצד האיגרת של המשיב מצויה איגרת של מנכ"ל העירייה, מר איציק לארי, וגם בראש איגרת זו מופיעה תמונת המנכ"ל.

59. בדברי הפתיחה של האיגרת של המשיב, המשיב מסכם שלוש שנות פעילות מאז שהוא נכנס לתפקיד. וכך בין היתר הוא כותב: **"אם יש משהו שמספר יותר מכל על המהפכה שעשינו בירושלים היא המפה שצורפה לחוברת זו. מפה שמציינת בנקודות סמליות אך משמעותיות, את תנופת העשייה הבלתי פוסקת שנעשתה בשנים האחרונות עבורכם תושבי העיר היקרים"**. המשיב מסכם את דבריו במשפט: **"אני מבטיח לכם, שאני אמשיך לעמול כדי להצמיד את ירושלים קדימה, ולהמשיך את המהפכה שהתחלנו בה יחד לפני שלוש שנים"**.

60. בעמוד שלאחר מכן מובאים נתונים מספריים המפרטים את השינויים שנעשו בחינוך החרדי בירושלים בשלוש שנות כהונתו של המשיב. בהמשך החוברת מובא תוכן להכרת השכונה. בעמודים 6-7 מופיעה תמונה גדולה ומבוימת של המשיב לצד שניים מסגניו, וכן דברים כתובים מטעם כל אחד מהשלושה עם תמונה קטנה יותר מעל לדבריהם. בעמודים העוקבים (עמ' 8-9 לחוברת) מופיעה תמונה מבוימת נוספת גדולה של המשיב ושני סגניו, ודברים נוספים מפי כל אחד מהם. למשל, כותרת דבריו של המשיב בעמוד זה היא: **"אני מבטיח להמשיך ולהקשיב, להמשיך להיות אתכם – למען רווחתכם ולמען הצלחתה ושגשוגה של ירושלים!"**.

61. בחוברת מובא מידע על השינויים שנעשו ונעשים; דפי פעילות ותוכן לילדים; ודפים שבהם מופיעות תמונות של גורמים מעיריית ירושלים ודברים מטעמם. כן מופיעות בחוברת תמונות של סגניו של המשיב, של מנהלים מאגף החינוך התורני, אגף

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

התרבות התורנית ואגף שפ"ע. בנוסף, מופיעים דברים מטעם כל אחד מהגורמים המצולמים.

62. עמדת המשיבים ביחס לפרסומים מסוג זה הובאה בסעיף 23(ט) למסמך המסכם מטעם המשיבים שבו נאמר:

"חלוקת חוברת הישגים – בשנה שאיננה כוללת בחירות, האוגדת את שמו ותמונתו של נבחר הציבור, חלוקה כאמור, תותר".

63. אין מניעה שהעירייה תביא לידיעת תושבי העיר את התמורות שחלו בעיר ואת התכניות לעתיד. אין גם מניעה לכך שעובדי העירייה אשר עסקו ועוסקים במלאכה יציגו לפני התושבים את מה שנעשה בעיר ואת התכניות לעתיד. לדידי, לא ניתן וגם לא יהא זה נכון "להעלים" כליל את קיומו של ראש העירייה. ואולם השאלה היא שאלה של מידה ושל "שכל ישר". בחוברות שהופקו על ידי המשיבים דמותו של ראש העירייה ונוכחותו מובאים בהבלטה רבה, וראיה לכך ניתן למצוא, בין היתר, בכך שתמונתו של המשיב ודבריו מופיעים ב-5 עמודים מתוך 40.

64. ואולם לא רק בתמונות מדובר. המשיב פותח את האיגרת אשר מופיעה בתחילת החוברת בכך שהוא כותב: **"בימים אלו אני מסכם שלוש שנים מאז שנכנסתי לתפקידי"**, והוא מסיים את האיגרת בכך שהוא כותב: **"אני מבטיח לכם, שאני אמשיך לעמול כדי להצמיד את ירושלים קדימה, ולהמשיך את המהפכה שהתחלנו בה יחד לפני שלוש שנים"**. בין שורת הפתיחה לשורת הסיום המשיב מעלה על נס את הפעולות שנעשו מאז שנכנס לתפקיד.

65. בעמודים 6-8 לחוברת מופיעים דברים נוספים מפיו של המשיב על אודות הפעולות שנעשו במהלך כהונתו. המשיב מסיים את דבריו בכך שהוא כותב: **"אני מבטיח להמשיך ולהקשיב, להמשיך להיות אתכם – למען רווחתכם, ולמען הצלחתה ושגשוגה של העיר ירושלים!"** (עמ' 8 לחוברת).

66. בחינת החוברות מושא דיוננו מביאה למסקנה שיש בהן מרכיב דומיננטי של תעמולת בחירות לטובת המשיב (ונבחר ציבור נוספים שמופיעים עימו בחוברת). אכן, יש בחוברות תוכן אינפורמטיבי וכן תוכן לילדים. ואולם, הרושם הכללי שנותר הוא, שאחת מהמטרות העיקריות של הפקת החוברות, גם אם לא היחידה, היא מטרה תעמולתית. רמז ברור לכך ניתן למצוא בדברי הסיום של שתי האגרות הצופים פני עתיד.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

67. כבר נקבע כי "ככל שהתוכן הוא בעל היבט תעמולתי דומיננטי ובולט, לא ניתן יהיה להכשירו, ככלל, על יסוד הליך הפרסום או נתונים חיצוניים אחרים" (סעיף 3 להחלטתו של כב' הש' הנדל, תב"כ 23/6 התנועה לאיכות השלטון נ' נתניהו, (19.1.22)). בענייננו התוכן התעמולתי בולט מאוד והוא נפרש על פני החוברות, וקשה להגיע למסקנה אחרת.

68. אביא בהקשר זה את הדברים שנקבעו על ידי כב' השופט ח' מלצר בפרשת גלאם, שם נאמר כי פרסומים הממומנים מכספי ציבור "המפארים, או מתארים מיזם, הישג, תכנית ביצוע של הרשות המקומית", אסור שיכרכו את שמו ודמותו של ראש הרשות או כל גורם פוליטי אחר עם אותם הישגים. איסור זה חל בכל תקופה, ולא רק בתקופת בחירות (ס' 41 להחלטה).

69. במקרה שלפנינו עלות הפקת החוברות עומדת על סכום של כ-216,000 ₪ מכספי הציבור. לא ראוי שפרסום בעלות כזו יכלול בצורה כה נרחבת את שמם ודמותם של נבחרי ציבור ושל המשיב. אין מניעה שהמשיב יפיק פרסום כזה ממקורותיו הכספיים. שונים הם פני הדברים כאשר מדובר בפרסום הנעשה מכספי הציבור.

70. הנובע מכך הוא, שאני קובע כי חוברות ההישגים שהופצו בשכונות החרדיות, במתכונות שבה הן נערכו, הן תעמולה שנעשתה מכספי המשיבה בניגוד לקבוע בסעיף 2א' לחוק.

71. דברים אלה חלים גם על חוברת ההישגים מושא תר"מ 15/25, שלטענת העותרת הייתה אמורה לצאת במתווה דומה לשכונות בעלות אופי כללי ולא חרדי.

שימוש במערכת המסרונים ובערוץ הטלגרם העירוניים

72. במסגרת העתירה העותרת עותרת נגד השימוש שלטענתה נעשה על ידי המשיב במערכת המסרונים של העירייה ובערוץ הטלגרם שלה. כפי שניתן לראות בנספח 8 לעתירה, חלק מהמסרונים שנשלחו על ידי העירייה ונושאים עדכונים שונים, מופיעים בשמו של המשיב. מסרון אחד נושא את הכותרת "הודעה חשובה מראש העיר משה ליאון", ויש בו קישור להודעה בדבר חזרה ללימודים. בנוסף, העותרת צירפה צילום של הודעה שפורסמה בערוץ הטלגרם של העירייה על צפי לשלג. ההודעה כוללת תמונה של המשיב הנפרשת על כ-30% משטח ההודעה, ויש בה תוכן כתוב שבו מופיעה אזהרה לקראת השלג הצפוי. ההודעה נחתמה בשמו של המשיב.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

73. העותרת טוענת שאין טעם ענייני לשילוב שמו ודמותו של המשיב בהודעות שהעירייה שולחת לתושביה. נטען, כי מאגר המנויים של העירייה מהווה משאב ציבורי, וכי פרסום מסוג זה מנוגד להלכות שנפסקו.

74. המשיבים טוענים בסעיף 23(ח) למסמך המסכם שהוגש על ידם:

”ראש העיר רשאי לעשות שימוש במערכת המסרונים של המשיבה;

יובהר, כי כל שימוש ייבחן טרם אישורו על ידי היועצים המשפטיים, בכפוף לכללים שהוזכרו בסעיף 19 לעיל.”

75. סוגיות דומות נדונו לאחרונה בהחלטות שניתנו. בתר”מ 6/24 לביא נ’ סער (15.12.21), קבעה כב’ השופטת ח’ קיציס כי גם במקרים שבהם מדובר במסרונים בעלי תוכן אינפורמטיבי, ואשר אין בהם מתן קרדיט לראש העיר, אין מקום לצרף את שמו של ראש העיר לפרסומים שנשלחו. בהקשר זה עמדה כב’ השופטת על החשש כי **”משלוח המסרונים בצירוף שמו של המשיב עלולים להצביע עליו כמי שאחראי באופן בלעדי על הישגי העירייה ופעולותיה.”**

76. השופטת קיציס עמדה על כך, שצירוף שמו של ראש העירייה במערכת המסרונים של העירייה אינו מתיישב עם הוראות חוזר המנכ”ל המיוחד 5/2018 – הנחיות היועץ המשפטי לממשלה לקראת הבחירות לרשויות המקומיות (17.4.18). בנוהל נקבע כי יש להקפיד על הפרדה בין הרשות לבין ראש הרשות, ואין לכרוך את הפרסומים עם שמו של ראש הרשות או נבחר הציבור.

77. אני קובע אפוא, שהפרסומים שנעשו באמצעות מערכת המסרונים של המשיבה ובערוץ הטלגרם שלה מהווים תעמולת בחירות האסורה לפי סעיף 2א’ לחוק.

פרסומים בפייסבוק

78. העותרת טוענת כי המשיבים עושים עירוב תכנים בין עמוד הפייסבוק של העירייה לעמוד הפייסבוק של המשיב. על פי הטענה, המשיב עושה שימוש בתכנים של העירייה בעמוד הפייסבוק הפרטי שלו, וכי הדף העירוני **”מאדיר ומפאר את דמותו של ראש העירייה”** (סי’ 17 לעתירה). כן העותרת טוענת, כי יש חשש שדף הפייסבוק של ראש העירייה מתופעל על ידי גורמים שונים אצל המשיבה או מטעמה, וכי עובדי עירייה מעורבים בתפעול דף הפייסבוק הפרטי של המשיב.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

79. העותרת מוסיפה בעניין זה, כי עמוד הפייסבוק ורשימת העוקבים מהווים משאבים של העירייה, וכי התכנים המועלים על ידי הרשות מהווים נכס בלתי מוחשי שלה. לטענת העותרת, המשיב אינו יכול לעשות שימוש בנכסים אלה לטובתו, וכבר נקבע בפסיקה שתפעול דף שמובעים בו מסרים פוליטיים במימונו של גוף מבוקר הוא אסור.

80. לעתירה צורפו צילומים של שש דוגמאות של פרסומים דומים מאוד או אפילו זהים לחלוטין בעמודי הפייסבוק של המשיב והמשיבה. כך למשל, פרסום תמונה לכבוד חג החנוכה באמצעות שימוש באותה תמונה של קירות העיר העתיקה שעליהם מוארת חנוכייה. מעל התמונה נכתב הכיתוב "חג שמח מירושלים" גם אצל המשיב וגם אצל המשיבה. ההבדלים היחידים בין הפרסומים הם בכך, שבעמוד הרשמי של המשיבה נוסף סמלון של לב ואילו אצל המשיב נוסף סמלון של חנוכייה.

81. דוגמא נוספת שהעותרת מביאה היא פרסום על אודות גינת כלבים חדשה שנפתחה בגן הפעמון. בשני הפרסומים נעשה שימוש בכמעט אותן תמונות, כשתמונה אחת מתוך השלוש הוחלפה, בעוד שהטקסט המלווה את התמונות דומה מאוד, ויש הבדלים מינוריים בלבד בין פוסט לפוסט.

82. כן צורפו לעתירה שני פרסומים של המשיבה בעמוד הרשמי שלה בהם תויג העמוד האישי והפרטי של המשיב. פעם אחת בפוסט על אודות חגיגת יום הולדת למשיב וצירוף תמונתו לצד עוגה ובלונים, ובפעם השנייה צילום של שתי תמונות ממסיבת פורים עם קהל רב ברחבת כיכר ספרא עם הכיתוב: "חיפשנו את משה ליאון ועכשיו אתם צריכים לחפש אותו".

83. בסעיף 23(ו) למסמך המסכם המשיבים מתייחסים לעניין זה והם כותבים:

"נבחר הציבור יהא רשאי לשתף תכנים בפייסבוק הפרטי שלו, על פי שיקול דעתו הבלעדי ובלא כל הגבלה".

84. לאחר עיון נראה כי אין מנוס מהמסקנה שהפרסומים האמורים מהווים תעמולת בחירות המנוגדות להוראת סעיף 2א' לחוק. הדף של הרשות ברשתות החברתיות השונות מהווה משאב ונכס של העירייה, והעוקבים של הרשות המקומית ברשתות החברתיות השונות מהווים גם הם משאב של הרשות.

85. בעניין זה נקבע, כי אין "לתייג" את העמוד האישי של נבחר הציבור בפרסומים של העמוד הרשמי של הרשות, וכי יש בפעולה מעין זו הפניה מהעמוד הרשמי של הרשות לעמוד הפרטי של נבחר הציבור, כדי להסב עוקבים לדף של נבחר הציבור

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

ולהעלות את החשיפה של הדף הפרטי של נבחר הציבור. הגברת חשיפה זו לעמוד הפרטי של המשיב מגיעה תוך שימוש בעמוד הרשמי של הרשות והעוקבים שלו, שתחזוקם כרוכה בהשקעת משאבים משמעותיים מטעם הרשות (ר' ער"מ 2/25 עיריית טירת הכרמל נ' כהן (3.10.22)), ס' 17-18 להחלטה). מטעם זה הפרסומים בעמוד של המשיבה שבהם תויג הדף הפרטי של המשיב מהווים תעמולת בחירות הנוגדת את הוראת סעיף 2א' לחוק.

86. אשר לששת הפוסטים שדומים או זהים, ואשר הועלו הן בעמוד של העירייה והן בעמוד של המשיב - הפקת תוכן לצורך פרסומו ברשתות החברתיות כרוכה בהשקעת משאבים וכספים מצד הרשות. בין אם זה בעבודתם של עובדי עירייה שמצלמים את התוכן ועורכים אותו; בין אם זה בתשלום לאדם חיצוני דוגמת צלם או מפיק; ובין אם זה בהשקעה בטקסט מתאים שילווה את התמונות או הסרטונים. יצירת התוכן לצורך תחזוק הקשר עם התושבים באמצעות הדפים הרשמיים של הרשות המקומית כרוכה בהשקעת משאבים מצידה, ולעיתים נשכרים אנשים לצורך זה.

87. עם זאת, מרגע שהתוכן יצא לאוויר העולם ופורסם ברשתות החברתיות, הרשות לא יכול למנוע הפצה ושימוש על ידי אחרים. כן היא לא יכולה למנוע הפצה של התוכן שפורסם על ידה על ידי המשיב. בנוסף, העותרת לא הוכיחה את טענתה כי עובדי המשיבה מעורבים בתפעול דף הפייסבוק הפרטי של המשיב. בנסיבות אלה, לא נראה כי שיתוף התוכן ששיתפה הרשות בדף הפרטי של המשיב מהווה משום תעמולה אסורה.

88. ואולם יש להבהיר בהקשר זה, שקיימת בעייתיות באופן העלאת התוכן על ידי המשיב בששת המקרים שהובאו בעתירה. המשיב יכול לעשות שימוש בתוכן של המשיבה ככל המשתמשים, היינו על ידי שיתוף הפרסום של המשיבה בעמוד הפרטי שלו באמצעות שימוש בפונקציית ה-"Share". ואולם, המשיב אינו יכול לעשות שימוש בגישה שיש לו למשאבי המשיבה על מנת להשיג תמונות שלא פורסמו בפרסומים של העירייה, כפי שהוא עשה בפרסום על אודות פינת הכלבים או בפרסום על אודות עובדי התברואה, ולהציג אותו כשלו. כן לא נכון שנבחר ציבור יעשה שימוש בתוכן שנכתב על ידי עובדי העירייה המתמחים בעניין זה ויצג אותו כשלו.

89. בנסיבות אלה אני קובע כי אופן השימוש של המשיב בתכנים של המשיבה בפרסומים אלה, מהווה משום תעמולת בחירות אסורה במובן סעיף 2א' לחוק.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

מתנות

90. העותרת טוענת, כי המשיבה נוהגת להוסיף את שמו של המשיב למתנות המחולקות על ידה לתושבים מעת לעת בהזדמנויות שונות. העותרת צירפה לעתירה 16 דוגמאות לפרסומים מעין אלה, שיש בהם על פי הטענה משום תעמולה אסורה. לרוב המתנות מצורפים דברי ברכה שבהם מופיע הכיתוב **"בברכה: ראש העיר משה ליאון"**, או לשון דומה. לעיתים גם מצורפים גורמים נוספים, בין אם הם נבחרים ציבור או הנהלת העירייה. לעיתים מופיעות גם חתימות של גורמים נוספים או דברים מטעם. על חלק מהמתנות רק הודבקה מדבקה עליה כיתוב **"בברכה ראש העיר"** עם גורמים נוספים.

91. ואלה הפרסומים שצורפו לעתירה: פרסום על גבי ברכה שצורפה לפרחים שחולקו לניצולי שואה בשנת 2020 ביום השואה; פרסום על גבי ברכה שצורפה למנות מזון שחולקו בשנת 2020 בתקופת קורונה; פרסום על גבי מארזי שוקולד שחולקו למתנדבים בתקופת הקורונה בשנת 2020; פרסום על גבי ספרון של סדר סליחות לחודש אלול 2020; פרסום על גבי ערכה לחג הסוכות 2020 עם הפעלות לילדים, קישוטים לסוכה ותמונות של רבנים; פרסום על גבי ערכה לסוכות 2020 בנוסח אשכנזי; פרסום על גבי דף עם חידה וממתקים לילדים בחנוכה 2020; פרסום על גבי "חידון תרומות ומעשרות" מינואר 2021; פרסום על ברכה שצורפה לערכה לכבוד חג ט"ו בשבט 2021; פרסום על גבי ערכה לפורים 2021 עם ממתקים; פרסום בצורה של ברכה שצורפה להגדה לפסח בשנת 2021; פרסום על גבי קול קורא על אודות מלגה לסטודנטים בסכום של 10,000 ₪; פרסום על גבי ערכה לשמירה על כושר גופני בבית שהופקה על ידי המשיבה לטובת התושבים; ופרסום על גבי רמקולים שחולקו במתנה לנוער בנובמבר 2020.

92. בנוסף, העותרת צירפה שני פרסומים שנעשו על גבי לוחות שנה שצורפו לחשבונות הארנונה השנתיים בשנים 2020 ו-2022, ואשר בהם מופיעה איגרת מטעם המשיב ותמונתו. בעניין זה העותרת טענה, כי בלוחות השנה מפורטות בכל חודש עבודות התשתית השונות שמבוצעות בעיר, ויש בפרסום מסוג זה כדי ליחס את העשייה העירונית בהקשר זה למשיב.

93. עמדת המשיבים הובאה בסעיף 23(ט) למסמך המסכם שהוגש מטעמם, וכך נכתב בו:

**"המשיבים לא יתירו ולא יאשרו, חלוקת מתנות הנושאות
את שמו של ראש העיר;**

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

חריג לכלל: מורכבותה של העיר ירושלים, כמו המסורת שלה, בכל הקשור בקשר בין ראש ותושבי העיר, מאפשרת במקרים בודדים ומובדלים, חלוקת מתנות בעלות ערך פעוט לכל קבוצה מסוימת;

למשל ולא רק: חלוקת דגלים בשמחת תורה או ביום העצמאות לגבי בתי הכנסת; מתן שי לתלמידי כיתות א' לרגל פתיחת שנת הלימודים;

דוגמאות נוספות שתסייענה להמחשה ולהבנה:

- חלוקת לוח שנה – בשנה שאיננה כוללת בחירות, האוגדת את שמו ותמונתו של נבחר הציבור, חלוקה כאמור, תותר;

- חלוקת חוברת הישגים...

94. עמדת העותרת בהקשר זה מקובלת עליי. כבר נקבע בעבר, שכאשר שמו של ראש עירייה מופיע על גבי מתנה, יש בכך כדי לייחס את המתנה לעצמו, הגם שהיא ניתנה מכספי הרשות (ס' 58, תר"מ 8/24 אוהד ואח' נ' גרינברג ואח', (28.12.21)). דברים אלה יפים לענייננו. הדין בסוגיה זו ברור, ומקום שמדובר במתנות מטעם הרשות הציבורית יש להקפיד הקפדה יתרה.

95. המשיבה לא העמידה טעם קונקרטי להוספת שמו של המשיב למתנות שניתנו מטעם המשיבה, והיא לא הסבירה מדוע לא ניתן היה להסתפק בחתימת המשיבה בלבד. האמירה לגבי אופייה של העיר ירושלים והמסורת שלה היא אמירה כללית שאינה נותנת נימוק משכנע מדוע בשל אופייה של ירושלים נדרשת הוספת שמו של המשיב למתנות הניתנות מכספה של המשיבה.

96. לעניין מתן מתנות מטעם העירייה יש לקבוע, כי בהעדר תכלית קונקרטית שיכולה להצדיק את הופעת שמו של ראש העירייה על גבי המתנה - אין לכלול את שמו. בהתאם לכך אני קובע, כי המתנות שחולקו על ידי המשיבה בצירוף שמו של המשיב, מהוות תעמולת בחירות אסורה במובן סעיף 2א' לחוק.

97. מצאתי להוציא מכלל זה את המתנה שחולקה למתנדבים בתקופת הקורונה – מארז שוקולד שעליו מופיעים דברי ברכה והערכה בחתימת המשיב. לגבי עניין זה,

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

נראה שיש ערך ומשמעות לכך שדברי הברכה והתודה למתנדבים בתקופה מורכבת זו יופיעו בחתימתו האישית של ראש העירייה. בנסיבות אלה, אני סבור כי מדובר בפרסום שהוא מותר.

98. בסעיף 23(ג) למסמך המסכם שהוגש על ידי המשיבים נכתב: **"המשיבים לא יתירו ולא יאשרו, שימוש במשאבי העירייה על מנת ליצור קשר עם התושבים – הדוגמה הטובה ביותר היא, כי לא תתבצענה פניות של נבחר הציבור אל התושבים למשל באמצעות חשבון הארנונה"**. והנה, בעוד הצדדים ממתינים למתן החלטה בעתירות, העותרת פנתה ליו"ר הוועדה ביום 3.1.23 בבקשה "בהולה" שבה היא טענה, כי למרות ההבטחה שניתנה על ידי ב"כ המשיבים בדיון שהתקיים ביום 11.8.22 ביחס לדרישת הארנונה השנתית, ולמרות העמדה שנמסרה על ידי המשיבים במסמך המסכם שהוגש על ידי בא כוחם, המשיבה פרסמה לוח שנה שעליו מופיעים שמו ודמותו וברכה של המשיב, לצד דרישת הארנונה לשנת 2023.

99. וכך כתבה העותרת בבקשתה: **"... מההפרה הגסה והבוטה הבאה גם העותרת הופתעה עד מאד: בימים האחרונים נחתו בתיבות ה(ד)ואר של מאות אלפי בתי אב בירושלים חשבונות הארנונה לשנת 2023, ואליהם צורף לוח שנה, עם מגנט למקרר, המשלב בתוכו פירוט של פעולות עירוניות שונות ומגוונות (הישגים) ביחד עם תמונתו, שמו וברכתו של מר ליאון! כך יכולה כל משפחה בירושלים להנות בשנת הבחירות הקרובה מתמונתו של מר ליאון במטבח ביתה, ולהיזכר מי הרעיף עליה את כל טוב הארץ!..."**

100. בהתייחסות שנמסרה על ידי המשיבים לבקשה נטען, כי הפצתו של לוח השנה נעשתה כדיון, וזאת רק לאחר שעברה בחינה משפטית מעמיקה ואושרה בהתאם אצל המשיבה. המשיבים טענו, כי אין מדובר בשנת בחירות, היות ולוח השנה אושר בחודש נובמבר 2022 והבחירות המקומיות מתקיימות בשנת 2023. לדעת המשיבים, המועד הקובע הוא מועד אישור הפרסום, ולא מועד הפרסום בפועל.

101. ההסבר שנמסר על ידי המשיבים אינו משכנע. ראשית, משום שמלכתחילה אין הצדקה לפרסום שמו, תמונתו ודבריו של ראש העירייה על גבי לוח שנה שהמשיבה שולחת לתושביה במתנה. שנית, משום שאין מדובר במסמך שהתושב שמקבל אותו, מעיין בו, ולאחר עיון זורק אותו לפח או למחזורית, אלא בלוח שנה המיועד להיות נוכח בחייו של התושב ולשמש אותו במהלך השנה כולה. שלישית, משום שללוח השנה צורף מגנט שנועד לגרום לכך שהתושב ידביק אותו למקרר, וכך כדברי העותרת **"יכולה כל משפחה בירושלים להנות בשנת הבחירות הקרובה מתמונתו של מר ליאון במטבח ביתה..."**. ורביעית, משום שמדובר בשנת בחירות.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

102. לגופו של עניין ובבחינת קל וחומר, משקבעתי כי לוחות השנה שנשלחו בשנים הקודמות הן תעמולת בחירות המנוגדת להוראת סעיף 2א' לחוק, יש לקבוע שגם לוח השנה שצורף לדרישת הארנונה לשנת 2023 מהווה תעמולת בחירות אסורה.

תר"מ 20/25

103. במסגרת עתירה זו העותרת ביקשה למנוע פרסום של חוברת הנושאת את השם **"עוד אבנך ונבנית – מבט מקרוב לתנופת הפיתוח הפוקדת את ירושלים עיר הקודש לרווחת תושביה והבאים בשעריה"**. החוברת צורפה לגיליון חג הפסח של עיתון "המבשר", והיא עטפה את הגיליון. בחוברת מופיע פירוט על אודות פרויקטים שונים בתחום התחבורה.

104. בעמוד הפנימי הראשון של החוברת מופיעה תמונתו של המשיב, עם דברים מטעמו החתומים בשמו ובחתימתו. בעמוד הסמוך מופיעים דברי ברכה נוספים וציטוטים מספר תהילים. בתחתית העמוד מופיע הכיתוב: **"משה ליאון ראש העיר"**. כפי שצוין, העתירה הוגשה למזכירות ועדת הבחירות ערב החג, והיא נצפתה רק לאחר החג.

105. ההלכה הנוהגת לגבי עניינים מסוג זה היא, שאין לכרוך את שמו של נבחר הציבור עם הפעילות של המשיבה. הדברים הובאו בהרחבה לעיל במסגרת הדיון על אודות חוברות ההישגים שחולקו בשכונות. לנוכח ההלכות שנקבעו אני סבור כי הפרסום בעיתון המבשר מהווה תעמולת בחירות. השאלה שדורשת הכרעה היא, האם מדובר בהפרה של ס' 2א' לחוק הבחירות. שאלה זו נדרשת ליבון היות והמשיבים העלו טענה שהפרסום לא נעשה מכספי המשיבה, ולכן לא נעשה שימוש במשאבי גוף מבוקר.

106. המשיבים טוענים, כי המשיבה לא שילמה על פרסום דברי ראש העירייה. לטענתם, המשיבה התקשרה עם העיתון מתוך רצון ליידע את התושבים בנעשה בעיר באמצעות הפקת חוברת המכילה 17 עמודי תוכן, והמשיב הסכים לבקשת העיתון לצרף את ברכתו. לטענת המשיבים, הדבר נעשה ללא תוספת עלות לזו שהמשיבה כבר התחייבה לשלם עבור צירוף החוברת לעיתון.

107. מבחינה עובדתית אני מוכן לקבל את טענת המשיבה שהיא לא שילמה תוספת תשלום עבור צירוף ברכת ראש העירייה המופיעה בפתח החוברת. ואולם, לא ניתן לומר כי לא נעשה שימוש במשאב של המשיבה לצורך הפרסום. המשיבים לא תיארו באופן מפורט את דרך התגלגלות העניינים בהתקשרות זו, אלא הסתפקו באמירה

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

הכללית שהעיתון ביקש מהמשיב שיכתוב ברכה. החובה להקפיד בעניינים מסוג זה מוטלת על המשיבים. יש להניח כי ההצעה של העיתון לא באה בחלל ריק, אלא על רקע עסקת הפרסום בסכום של כ-60,000 ₪ שניתן לעיתון. כל הטבה שניתנת בתמורה לעסקה זו היא משאב של המשיבה, ולא של המשיב. לכן, אין בידי לקבל את הטענה של המשיבים בהקשר זה.

108. מדובר בחוברת שכוללת פרסום על אודות פרויקטים בתחום התחבורה והתשתיות בעיר, וכן פרסום שבו כלולות תכניות עתידיות לעיר. מדובר אם כן בפרסום שמטיבו אינו אמור לכלול את שמו ואת תמונתו של ראש העירייה, שכן בפרסום השם והתמונה יש כדי לייחס את פעולות המשיבה לנבחר הציבור. בנסיבות אלה, אני קובע כי מדובר בתעמולת בחירות אסורה במובנו של סעיף 2א' לחוק.

תר"מ 41/25

109. עניינה של עתירה בשקיות מתנה שחולקו בחג שמחת תורה בחודש אוקטובר האחרון. מדובר בכ-110,000 שקיות ממתקים שחולקו בבתי הכנסת בעיר. על גבי השקיות הודפס הכיתוב: **"בברכת חג שמח ושנה טובה משה ליאון ראש העיר הרב צביקה כהן סגן ראש העיר"**. העותרת טענה, כי חלוקת המתנות עם שמות נבחרי הציבור עליהן מהווה תעמולה אסורה, ויש בה משום הפרה של התחייבויות ב"כ המשיבים בדיון מיום 11.8.22.

110. המשיבים טענו בתשובתם, כי חלוקת השקיות עברה את אישור היעוץ המשפטי אצל המשיבה, והיא נעשתה בהתאם לדין. המשיבים טוענים, כי הדבר נעשה במטרה לעודד ילדים לקחת חלק במנהגי החג; מדובר במתנה סמלית; עלות כל שקית היא כ-5.21 ₪; והדבר נעשה גם בשנים 2020-2021. לדברי המשיבים, ברכת ראש העיר נעשתה בצירוף שמו של סגנו היות והוא מחזיק בתיק מורשת מן המזרח. לעניין בקשת העותרת למתן סעד זמני המשיבים טענו בשעתו, כי השקיות כבר הועברו לבתי הכנסת ואין אפשרות מעשית לאסוף אותן חזרה.

111. אני סבור כי חלוקת המתנות במתווה האמור מהווה תעמולת בחירות הנוגדת את הקבוע בסעיף 2א' לחוק. המשיבים לא העמידו טעם קונקרטי לצורך לצרף את שמם של נבחרי הציבור למתנות מטעם המשיבה והם לא נתנו הסבר מדוע לא ניתן לחלק את המתנות בחתימת המשיבה בלבד. העלות הכוללת הכרוכה בחלוקת השקיות היא מעל לחצי מיליון ₪ מכספי המשיבה, שהם כספי ציבור. יש בכך לתת ערך משמעותי למשיב בפרסום שמו על גבי המתנות.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

112. המשיבים טוענים, כי המטרה של חלוקת המתנות היא לעודד ילדים לקחת חלק במנהגי החג. מטרה זו היא תכלית ראויה בפני עצמה, ואולם לא ברור מדוע נדרש להוסיף את ברכותיהם ושמותיהם של המשיב ונבחר הציבור לצידו. הרושם המתקבל הוא, כי המטרה של צירוף שמם של נבחר הציבור על גבי המתנות היא לקשר בין העשייה הספציפית הזאת לנבחר הציבור. הכלל בעניין זה ברור: **"בהעדר טעם ציבורי ראוי להכללת שמו (של נבחר הציבור – א.ר.) – הרי שההיבט התעמולתי יגבר ושאלת עיתוי הפרסום לא תהא בעלת משמעות מכרעת"** (ער"מ 11/21, ס' 58 כפי שהובא מעלה).

113. המסקנה המתבקשת היא, שמדובר בתעמולת בחירות אסורה לטובת המשיב. לטעמי, אין בהפרות הדין שנעשו בשנים קודמות כדי להכשיר את הפרסום הנוכחי, מה גם שלא נטען ולא הוכח שמדובר בנוהג רב שנים ברשות.

סוף דבר

114. העתירות של העותרת מתקבלות ביחס לרוב הפרסומים שהובאו על ידי העותרת, כמפורט בהחלטה.

115. על המשיבים חלה חובה לפעול בפרסומים עתידיים בהתאם לדין ובהתאם לקביעות שנקבעו במסגרת החלטה זו. אזכיר, כי אנחנו מצויים בשנת בחירות, ועל כן קיים צורך להקפיד הקפדה יתרה בעניינים מסוג זה, וחלה על המשיבה החובה לעשות כן.

116. אשר לשאלת חוקיות הנוהל העירוני של המשיבה. לא מצאתי להידרש לשאלה זו. לגבי המקרים שהובאו לפניי הבעתי את דעתי. ככל שיהיו בעתיד מקרים נוספים, אדון בהם לגופם.

117. אציין, כי היו פרסומים נוספים שהובאו על ידי העותרת במסגרת בקשות שונות. היות ולא התבקשה התייחסות המשיבים והיות ומצאתי כי הפרסומים שצורפו דומים בעיקרם לפרסומים שנדונו על ידי והם אינם מעוררים שאלות חדשות, לא ראיתי צורך לדון בהם. אסתפק בהחלטות שניתנו ביחס לפרסומים שבהם דנתי לעיל.

**ועדת הבחירות האזורית יהודה
בפני כבוד השופט אריה רומנוב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית יהודה**

118. שאלת ההוצאות. העותרת עתרה לפסיקת הוצאות משמעותיות ואישיות על המשיב, וזאת לנוכח היקף הפרסומים, החזרתיות, וההתנהלות של המשיבים בהקשר זה. אכן, העותרת זכאית להוצאות שיבטאו את כל אלה. ואולם מצד שני יש לזקוף לזכות המשיבים את העובדה, שבמהלך בירורן של העתירות הם שקלו את עמדתם מחדש, ובעניינים מסוימים הם שינו את עמדתם והסכימו לטענות מסוימות שהועלו על ידי העותרים. לאחר ששקלתי את השיקולים לכאן ולכאן, מצאתי להשית על המשיבים הוצאות בסכום כולל של 40,000 ₪.

ניתנה היום, כ"א שבט תשפ"ג, 12 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.

**שופט בית המשפט המחוזי –
ירושלים
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית
יהודה**